

N:o 40.

Af Herr Grefve Sparre, Eric: Om antagande af det utaf särskilda kommitterade utarbetade förslag till lag om inskrifning i fastighetsbok jemte de i sammanhang dermed uppgjorda förslag till författningar.

Uti underdånig skrifvelse den 11 Augusti 1860 anmälde Rikets Ständer, huru som de, vid öfvervägande af väckta motioner rörande förändrade föreskrifter till betryggande af besittningsrätt till fast egendom och af in-teckningssäkerhet, funnit, att eganderätten till sådan egendom icke vore af nu gällande lagstiftning fullt betryggad, helst Kongl. Förklaringen den 14 Maj 1805 i det närmaste saknat betydelse och ingalunda beredt den med densamma åsyftade säkerhet åt jordbesittningen, samt att en lag, som tryggade denna besittning, dock icke skulle uppfylla sitt ändamål, om den ej tillika gjorde bevisningen om fastighetsinnehafvarens orubbliga besittningsrätt lätt och säker. Härtill erfordrades, enligt Rikets Ständers mening, ej endast ett offentligt kungörande af hvarje ombyte af egare till fast egendom, utan ock införande af sådana grund- och hypotheksböcker, som i flera främmande länder blifvit antagna, och hvilka i juridiskt hänseende voro af nästan enahanda betydelse, som jordeböckerna i kameralt, samt innefattade säker och bestämd upplysning om alla i rättsligt hänseende egendomen rörande förhållanden. Men då för upptagandet i lagstiftningen så väl häraf, som af förändrade bestämmelser om lagfart, det tillika erfordrades, utom andra förberedande åtgärder, ej mindre revision af alla nu gällande stadganden om lagfart och in-teckning, än äfven meddelande af föreskrifter rörande hypotheksböckernas första uppläggning, funno Rikets Ständer, med tillkännagifvande, att de för sin del ansågo, att en hvar, som genom laga fång, af hvad beskaffenhet det vara måtte, åtkommit fast egendom, borde förpligtas att derå söka lagfart, samt att sådana grund- och hypotheksböcker, som ofvan omförmälda blifvit, borde i riket införas, — sig föranlätne underdånigst anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbeta och för Rikets Ständer framlägga förslag till de stadganden, som i nämnda hänseende kunde erfordras och voro af beskaffenhet, att böra antagas i den ordning 87 § Regeringsformen bestämde.

Bib. till Riksd. Prot. 1869 1 Saml. 2 Afd. 1 Band. 5 Häft

På grund af denna skrifvelse har Kongl. Maj:t, efter att hafva utsändt en person, som om de i främmande länder antagna fastighetsbokssystem inhemtat känedom och deröfver afgifvit underdånig berättelse, låtit genom serskildt utsedde komiterade uppräta förslag till lag om fastighetsböcker, öfver hvilket förslag med der till hörande formulärer, vid sistlidne riksdag utdeladt till representationens samtliga medlemmar, Högsta Domstolens utlåtande, enligt grundlagen, blifvit infordrat, och hvaröfver Högsta Domstolen infordrat Hofrätternas utlåtande, af hvilka några i sin ordning infordrat underdomstolarnes. Jag vill icke för närvarande ingå i bedömande af grundlagsenligheten eller lämpligheten af detta Högsta Domstolens beslut, men kan icke undgå att anmärka, att sakens afgörande derigenom till en aflägsen framtid uppskjutes. Emellertid framstå de af Rikets Ständer angifna grunder för behovet af en sådan institution allt mera talande, och den för hvarje år sjunkande fastighetskrediten samt svårigheten för jordegare att mot hypothek af fastigheter, hvartill eganderätten icke kan anses af Staten, genom ändamålsenliga institutioner, tillräckligt garanterad, är påfallande. Vi kunna icke längre stå kvar vid ofullständiga institutioner, hvilkas förbättrande redan för tiotal eller snart hundradetal af år tillbaka utgjort föremål för lagstiftningens inom andra länder uppmärksamhet, som rubba utlandets förtroende och motverka placandet härstädes af kapitaler, som under andra förhållanden kunde hitströmma. De inom landet till stånd komne kreditinrättningar klaga också öfver den bristande säkerhet, det närvarande hypothekssystemet medför.

Vid sådant förhållande och under tvekan om lämpligheten, att ett så omfattande förslag på framställning af enskild motionär kommer under Riksdagens pröfning, ser jag mig likväl nödsakad att, för vinnande af känedom om ett förslag, som genom de vidtagna åtgärderna undanhålles all granskning, och på det att känedom åtminstone må inhemtas, huruvida förslaget till sina grunder af representationen godkännes, värdsamt föreslå,

att Riksdagen måtte till pröfning och godkännande företaga det af komiterade utarbetade förslag till lag om inskrifning i fastighetsbok jemte de i sammanhang dermed uppgjorda förslag till författningar, dels angående vissa lagförändringar i sammanhang med införandet af lagen om inskrifning i fastighetsbok, dels ock om ändring af 11 och 17 §§ i Kongl. Förordningen den 6 Augusti 1864, angående grunderna och villkoren för hemmansklyfning och jordafsöndring.

Stockholm den 28 Januari 1869.

Eric Sparre.